

SAMI USTEB.

No. 3.

Marts manost 1901.

3ad jakkodak.

Bæssasalbma.

Nuotta: Jesus Krist, der overvandt.

1. Jesus Kristus, bæstamek,
odne manai havdest olgus
ja læ suddo fanggan valddam,
go son jabmem dußadi.
2. Son, gæn sist i suddo læm,
Ibmel moare gæra jugai,
časkadi nuft moare dola,
armo fidni migjidi.
3. Jabmem, suddo, ællem ja
rafhe Jesus giedast orro;
gi su guvllui ječas jorggal,
audogassan dakka son.

(M. Luther mielde).

Kvitte ri.

Muitakgo muittalusa Martin Luther birra, dallego Satan boði su lusa gukkes cappis seddal-in, man ala su suddok legje callujuvvum, — ja seddal læi nuft gukke, atte dat matasi obba mailme birrafattit. Dr. Luther celki vašalažzasis: „Jo, mon dovdam daid buokaid, atte mu suddok dak læk; lækgo dust ænebuk?“ De sielovašalaš vulgi ja buvti nubbe ain gukkeb seddal mieldes. Luther dajai: Jo, dovdam gal daidge. Jogo dust ležzek ain ænebuk? — Guoddalægje, gutte læi cæppe su fidnostes, skappoi farga ain gukkeb guoddalus-seddal, mast i orrom læmen loappa. Luther vurdi, dassači go i boattam æmbo, de son celki: „Æigo dust læk ænebuk?“ „Igo dat læk æmbo go nokka?“ „Duočailæ“, Luther logai. „De čale vuolemussi obba rekgi ala: Jesus

Kristusa varak buttestek min buok suddost erit!“

Ustebidam! Dat læi daggar kvitteri, atte i Satange mattam maidege cækket dam dokka-lašvuoda vuostai. Jos de man ædnagak daihe harvvak dak ležzek, buok min suddok læk soavatuvvum, obba min suddovælgge læ maksujuvvum Jesus varai bokte.

Sidastam must læk sainest ollo rekigak hænggamen, muttom oase dafhost stuora rekigak; mutto im mon bala dain; dastgo vuolemussi buok daidi rekigidi læ dat sadne čallujuvvum: maksujuvvum, i mu, mutto dam olbma giettačallagin, gæsa mon legjim velgolas. Go mon oainam buok daid maksujuvvum rekigid, de mon jurdašam mu boares suddoidam ala, mai diti Kristus læ kvitterim su ječas vigetes varaiquim. Dat læ buok suddoi kvitteri: „Jesus Kristusa, su barne, varak buttestek min buok suddost erit.“

Min suddok læk vissaset sikke stuorebuk ja ænebuk go Luther suddok. Lækgo dak min suddok eritsikkjuvvum? Lækgo rekigak kvitterijuvvum? Dalle mi mattep Hærra nama maidnot, go dat, mi givsedi min vaimo, læ eritvaldujuvvum. Dalle mi æp darbas ballat æp ælelmest æpge jabmemest. Dastgo Kristusa giettačala, atte min suddovælgge læ maksujuvvum, dat kvitteri dokke maidai Ibmel čalmi oudast.

Rakisvuotta.

„Im mon arved, moft Ibmel matta læt rakisvuotta ja almaken diktet su manaides gillat nuft ollo“, celki muttom olmus, gutte læi oskostes rässen saddam.

Muttom boarrasæbbo usteb muittali sudnji dalle ēuovvovaš ucca muittalusača :

„Muttom skipakapteina gavnai muttom in su skipagandas allaget bagjen sivillest, doargestægjen ja šoavkkaden, ja balo diti i son duostam sat vuolas boattet. Son læi styrmannest ballamen, son logai.

„Mutto manne?“ jærar kapteina. Gandda vastedi: „Dainago nibe valdi ja ēuopai oazzebitta muttom skipa-olbmu gieðast erit, ja dasto valdi accagas ruovddestaggo ja boldi gieða.“ „Læigo dat buok?“ „I, son goddi maidai skipabædnaga ja balkesti dam appai. Son læ baħa, ja mon læm ballamen sust.“

„Gula maid“ — celki kapteina — „Bruno doppitalai bænadagjomi ja gaski skipa-olbmu; styrmanne besti su hæga, go son ēuopai ucca bittača su gieðast erit, ja bæstem varas du ja mu hæga goddi son bædnaga. Lækgo vela ain balost?“

Hæppanemin gandda vuolas bodi.

Daggaražjan — laseti muittalægje — orruk gillamušak vela minge mielast, go mi æp mate daid arvvedet. Nuftgo gandda læi daiddemættom jalla dam jiermalaš kapteina ektui, nuft maidai mi olbmukge læp jallak dam vises ja buokdiette Ibmel ektui; son dietta buorebut go mi, manen avkken gillamušak læk migjidi. Mi ferttip erithæittet dam vahaglaš æppadusast ja gæċċalet sikke burin ja baħa beivin dast gidda doallat, atte Hærra læ vaibmoladet ja arbmogas, hillje moarrai ja rigges rakisvutti, ja atte min atestusa mannej, mi læ oanekas ja gæppad, boatta agalas hærvasuotta, de mi saddrap arvvedet sikke gillamuša ja Ibmel jurddagid, go son dam sadde.

I b m e l b a l v v a l u s H æ r r a v i e s o t .

(Samas jorggali S. Nilsen, lukkar).

Ibmelbalvvalus Hærra viesost læ dat, mi ċokke, ja mi adda nanosvuða særvvegodde ællemi. Alma damtaga særvvegodde ællem lifi dego muora oavsek, go madda læ erit.

Ibmelbalvvalus Hærra viesost læ særvvegodde olles ćoakk anæbme Ibmel ouddi. Juokke rokkadus ja ibmelbalvvalus læ

ouddan-boattem Ibmelouddi. Mutto ibmelbalvvalus girkost læ særvvegodde olles ouddan-boattem Ibmelouddi.

Boares aigi rajest juo læ ibmelbalvvalus asatuvvum Vuoiŋa oapatusa mielde. Buok dam oasek heivvijik gutteg guoibmasæsek dego lađđasak, ja algo rajest gidda loppi læ ibmelbalvvalusast vuoiŋalaš allanæbme. Mangas dovddek nuft uccan navdašæmibmelbalvvalusast, dam-diti go si jurdašek nuft uccan dam ala.

Guoratallop mi, moft dat læ oaivelduvvum.

Ibmelbalvvalus girkost læ 3 oasest, mak heivvijek dam golma aššai, atte rockadallat, o a 3 3 o t ja gitte t.

I. Særvvegodde rokkadalla.

Lukkara rokkusest ja dam mannej algatamsalma siste mi anotep Ibmelest su vieso burid.

Dat læ oaivelduvvum, atte lukkara rokkus sistesdoalla dam, mi ješgästge læžža cælkemušsan Ibmel, sisaloadastedines su vissui. Algatam-salbma rabasta buokai njalme rokkadallat.

Dal dærvata pappa særvvegodde: „Hærra lekus dingim!“ ja særvvegodde vasteda pappi daina savaldagain, maid son nuft burist darbaša: „Ja (Hærra lekus) du vuoiŋain!“ man mannej pappa ćokke buokaid, guđek læk ćoagganam, dam bæive boares oktasaš rokkadussi, gutteg guimidašekguim. Dasa laseta særvvegodde su „amenes“, maid buok oskolajak berrijek lavlot ovlast, ja daina loapatuvvu dat vuostas oasse.

II. Særvvegodde oažžo.

I b m e l s a r d n o . Alttarestes adda son min gullat su sanes, epistal ja evangelium lokkusa siste. Oskodovdastus-salbma ja allamæssosalbma læ Ibmel sane ruoktoteuogjam særvvegoddest.

Dasto ćilggjuvvu Ibmel sadne sardnestuolost, ja særvvegodde vasteda salmain.

Dal ouddana ibmelbalvvalus sakramentalragjai.

I b m e l d o a i m a t i s g o a t t a . Son juogada su armos gasta ja ækkedes mallasi siste.

Dat buok alemus gappalak dam ouddan-boattemest Ibmelouddi læ ovlastattujubme Kristusin ækkedes mallasi siste.

III. Særvvegodde gitta.

Vuostaædin oktasaš rokkadusa siste fastain alttarest. Dam maŋnel gulatuvvu dat stuora Hærra buristsivdnadus. Dasto gittep mi loapatam-salmain ja maŋemusta loapatam-rokkusin.

B a r g a g u l d d a l e t d a i n a l a g i n , atte don matak læt særvest gitteme.

Ibmelbalvvalus girkost læ dego jesguðege kristalaža særvvevuotta Ibmelin: Min særvvevuotta Ibmelin, dam muddoi go dat min jecçamek dieðost læ, alggage daina, atte mi occap Ibmela rokkus siste. Dasto ællep mi Ibmelin sane bokte. Dasto rappasa særvvevuotta Ibmelin sakramentali siste æmbo ja æmbo migjidi. Dasto ællep mi agalazat Ibmelin gittalusa siste.

Maðe æmbo kristalaš ouddana zielgga ja dærvas ravesvutti Kristus siste, daðe æmbo son dovdva ibmelbalvvalusa naydašæme Hærra viesost.

Æra ibmelbalvvalusak bottek særvvegodde giðða-aigidi, mutto vassek fastain, go dak čoaska dalvve-aigek bottek. Ibmelbalvvalus Hærra viesost læ dego dat muorra, mi čuožzo bagjel dalve.

Allop mi goassege særva daiguim, guðek bagjelgečček ibmelbalvvalusa Hærra viesost!

Baken misson dille.

Mi læp dal nuft gukka ja davja gullam vaddesvuðai ja atestusai ja æstadusai birra min moadelagaš missón-ædnaminamek, atte orro, dego vela ollo olbmuk, guðek dam ragjai læk læmas missónbargo ustebak ja væketægjek, dal vimag lifee vaibbam dam bargost, mi sin oaivvel mieldé njiella nuft mendo ollo ruðaid ja apid ja hægaid.

Ja duotta læ; æp mi mate biettalet, atte vaddesvuðak ja æstadusak dain maŋemus jágjin læk læmas sikke ædnagak ja stuorrak — ja læk muttom oase dafhost vela ain nuft.

S u l u - æ d n a m e s t læk dam maŋemus jághest læmas æstadusak soaðe, dam bæggalmas Boar-soaðe, diti. Buok olbmuk læk læmas balost ja davja joðost duokko deiki, særvvegoddek læk muttom oase dafhost bieðganam, ja vanhemak æi læk buok baikin duostam manaidæsek missón-

skuvlaidi saddit. Soatte læ diettlassi maidai divrrodam buok galvoid.

M a d a g a s k a r - s u l l u s t , min nubbe mis-son-ædnamest, sæmma lakkai. Vuest bodi soatte, dallego Franskalažak botte ja valdde suolo, dasto siskaldas rafhetesvuotta, golgolaš rievvarak, soatte katolikalaš jesuitalaš papai ja munki vuostai, guðek sikke gavvelvuðain ja vægald bargge mist erit rievedet sikke særvvegoddid, girkoid ja skuvlladaloid, dasa vela divras aigge sikke galvoi, barggofamo ja buok dingai dafhost.

I n d i a s t — Santalistan-ædnamest — gost maidai Darolas missónærak oktan Ruottalaš ja Danska-missóneraignim læk barggamen bakeni bestujume ala, — læ læmas boakkodavdda, kólera ja nælggehætte, mi læ sagga bahab olbmuid goddet go soatte.

K i n a b i r r a i m mon darbas ollo sanid sardnot. Gal di lepet buokak gullam, maggar kristalažai ja Europalažai doarradallujubme, maggar varragolgatus ja soatte dobbe læ læmas. Ollo sikke katolikalaš ja luteralaš missónærak ja 20,000 arvo Kinalas kristalaža lokkujuvvujek sorbmijuvvum. Ænaš oasse dain æra missónærain, guðek læk ožžom heggi baccet, læk ferttim batarussi mannat.

Nuft atte duotta læ, atte dain maŋemus jágjin læ læmas ollo hætte ja soatte ja æstadusak aito min missón-ædnamin.

Mutto damditi i læk asse vaibbat daihe dorvotuvvat. Mi ferttip muittet, atte missónbarggo i læk daggar barggo, mi dallan, ovta daihe moadde jághest, saddríði saddráð, daihe mi rafhest ja masost oazžo ouddanet, nuftgo mi savvap. Missónbarggo læ gierddavašvuða ja bissovašvuða barggo, mi dai ollo jagi ja dai ollo soði ja atestusai eaða hiljet ouddana. Celkkujuvvum læ, atte duotta missónæra læ son, gutte vuorddet matta. Sæmma duotta læ, atte duotta missónsærvvegodde læ aivistassi dat, mi vuorddet ja doaivvot matta, mi læ oskaldas su hærras ja bæstes ravvaga vuostai, i dussefal dain burin, mutto maidai dain lossis aigin, ja mi jurðaš æmbo buristsivdnadusai go æstadusai ja vaddesvuðai ala.

Ja duoðai, mist æi vailo buristsivdnadusak,

mai ala jurdaset. Duottavuođast æi læk ollo misson-aednamak, gost barggo læ ſaddadam nuft stuora ja almos ſaddoid go min misson-aednamin. Dak ſaddok berrijek dævddet min vaimoid iloin ja væketet min doaivoi ja roakkadvuođain jurdaset maidai boatte aige ala, josjoge muttomin atestusak ja æstadusak bodicek. I mate alo bæivåš baittet; maidai arvvege læ darbašlaš ja burist dakka. Soađe maŋnel boatta fastain rafhe; nælggehæde ja divras aige maŋnel bottek fastain buorek jagek, atestusai maŋnel boatta æmbo gæččaluvvum ja nannosab osko. Nuft læ alo gævvam ja ſadda vela ain gævvat maidai min missonædnaminge.

Go Boar-soatte læ nokkam (dat orro juo nokkamen) ja buokrakkan dobbe ſadda Englanda rađdimvuoda vuollai, dalle min 15—17 missonæra dobbe ſaddek rafhest oazžot barggat ain buorebut go soađe ouddal, vanhemak aigguk fastain ſaddit manaidæsek ſkuvlaidi, særvegoddek aigguk fastain girkodi eoagganet, ja dak 2000 kristalaš Sululaža, gæid min missonærak læk gastašam dobbe, ſaddek vissaset imaslažat lassanet.

Madagaskarsullust dille dal duottavuođast læ buoreb, go dat goassege ouddal læ læmas, ja ſadda ain buorebun juokke jage, mi manna. Mist læk dal dobbe masa 60,000 gastašuvvum kristalaža; ſkuvllamanai lokko læ 50,000, særvegoddi lokko bagjelaš 800. Franskalažak, gæidi suolo dal læ gullamen, rakadek sikke ruovddebalggaid ja mađijaid, rievvarak bagaduvvujek, ja obba ænam, mi ouddal læi bakenlaš, ſadda æmbo ja æmbo kristalaš Europalaš aednama lakkasažjan. Min missonærak dobbe læk arvost adnujuvvum ja oazžuk fastain rafhest doaimatet sin bargosek. De berre damditi læt cielgas buokaidi, guđek goččuk ječaidæsek kristalažjan, atte lifci stuora suddo erithæittet daggar bargost.

Santalistan-mission diti æp mi darbas ballet. Dat læ juo ſaddam nuft nanosen ja famolazžan, atte i boakkodavdda ige kolera ige nælggehætte mate dam eritjavkkadet daihe vahagattet. Go dobbe fastain ſadda dærvasuotta ja

buorek jagek, de kristalažak dobbege ſaddek lasanet æmbo go goassege ouddal.

Kinast orro juo rafhe ſaddamen. Kinalažak læk ferttim rafhe dakkat dai gaibadusai miede, maid Europalaš stuora-famok læk bigjam sin ala. Dal ænam fastain ravastuvvu ain æmbo go ouddal, missonærak ja ærak oazžuk fastain rafhest doaimatet sin bargosek, dainago Kinalažak dal læk oappam, man varalaš læ Europalažaid goddet ja hettit, ja de ſadda maŋemusta almostuvvut, atte Ibmel su visesvuođastes læ laiddim vela dam soađege su rikasis buristsivdnadussan.

Daggar dille læ min misson-aednamin. Sævdnjad læ læmas, dat læ duotta; dal orro euvogganæmen buok baikin. De lifci damditi suddo vaibbat daihe dorvotuvvat ja erithæittet bargost, mi juo læ nuft gukkas væketuvvum. Go sardnomus læ bakenmission birra, de mi berrip alo muitost adnet, atte dast olmus i goassege okto barga. Ibmel læ miede.

19 ad jakkečuotte.

(Lasse oudeb nummari).

Go mi jurdasep dam moridæme ja dam ællemä ala, dam rakisvuođa ala lagamuzži sikke sidast ja baken-aednamin, mi læ boattam dam kristalaš girko sisa, dalle lifci gittemættom cækket æra, go atte 19 ad jakkečuotte læ læmas ouddanæme jakkečuotten maidai kristalašvuođa harrai, jos de man stuores ja almos ibmelmættomvuotta læžža ollo baikin min aige.

Ja maidai min ucca aednames ja albmugas læ oazžom su oases dam mailme ouddanæmest. Norggi ja Norga albmugi dat 19ad jakkečuotte læ læmas euvggis ja buorre jakkečuotte. Juo ovta aše diti 19ad jakkečuotte ſadda baittet nuftgo neste jakkečudi gaskast, ja dat læ, dainago dat sistes doalla dam jage 1814. Dalle Norgga fastain 400 jage gæčest ſaddai frigja, ješrađalaš ænamen. Dat læ læmas migjidi frigjavuođa jakkečuotten, — ja maidai rafhe jakkečuotten. 84 jage hæitemættom rafhe. Dat juo adda migjidi aše Ibmela gittet. Ja dam rafhe-

aigest læ buokrakkan ouddanam. Maidai migis læp ožžom dampa-skipaid ja ruovddebälggaid, telegrafa ja telefona ja buokslai maskinaid ja av-kalaš hutkid, maidai minge duokken læ dietto hirbmädet lassanam, maidai minge duokken læ ollo dakkujuvvum gæpedam varas bucci ja hæðalažai dile.

Ja maidai minge ædnämest læ 19ad jakkečuotte lämas moridäeme jakkečuotten kristalaš-vutti. Jesus Kristus læ fastain ožžom dam saje, mi sudnji berre, sikke sarnest ja ællemgärdet, ja kristalašvuotta læ minge særvegoddin saddradam čabba saddoid rakisuoda siste buok lappum ja hæðalaš olbmuidi ja buok bakenidi. Dat læ duotta, maidai minge duokken læ mendo ollo ibmelmättomvuotta ja mendo ollo almos ibmelbilkedähme, ja orro, dego manga baikest kristalašvuotta manas guvllui manasi; mutto jossjoge nuft læžža, de i dat almaken mate duššen dakkat dam duottavuođa, atte go mi jurdasep-dam olles stuora 19ad jakkečuođe ala, de mi gitdedin Ibmeta ferttip dovdastet, atte dat læ lämas čuvggis, buorre jakkečuotte, dievva sikke aiggasas ja vuoiŋalaš buristsivdnadusain obba olmušsokkagoddai.

Finmarko gollek.

Juo 34 jage dastouddal gavnai muttom ammat-olmus, gän namma læi Tellef Dahl, gollid Garašjokguovlost. Dasto čajeti, atte gollek smavvaset gavdnujuvvujegje ænas jogain Finmarkost. Mutto æaska dain manemus jagin læk olbmuk gæčalam aldsesäsek buorren dakkat daid gollid.

Maidai Suoma-ædnämest gavdnujuvvujek gollek. — Juo 1837 gavdne Kemijogast cielgga gollid. 1869 vulgiga 2 olbma, guđek ouddal læiga Kaliforniast gollid roggam, mæccai gollid gavdnat. Go soai čavčabællai bođiga ruoktot, de læi sodnost golle 4000 kruvna oudast. Dasto læk ollo olbmuk Suoma-ædnämest lämas višsalis golleroggek. Mutto i læk goassege ollo golle gavdnum. Ænemus gavdnujuvvui 1871; — dalle rogge 120,000 arvo kruvna oudast.

Maidai davemus Ruottarikast læk gollek gavdnum. Ænemus gollek min ædnämest læk gavdnum duoddarest 15 arvo mila njulggistaga Alataegjo-vuonabađast erit. Buok galvok ferttijek dokko fievrreduvvut hæstain daihe jokkavadnasin, daihe dalvvesivost hergin. Golleroggam dabe Finmarkost sadda damditi divras barggon, — erinoamačet go barggo-aigge læ duššefal 4 mano. Almaken læ dal gollegoikko doppim ollo olbmuid, moadde särve læk juo barggamen dobbe, ja arvostnai saddek boatte gæse ain ænebuk. Mannam gæse basai okta særveye Sađgejogast gollid 10,000 kruvna oudast, $4\frac{1}{4}$ kilo cielgga gollid.

Garrastorbma. Stuora vahag.

34 hævvnam.

— —

Dam dalve læk obba oarjegadde miede lämas ollo garra stormak. Mutto i oktage læk lämas nuft baha go dat, mi fakkistaga nuftgo aldagas almost bođi d. 22. januar dam jage. Dat, mi dagai dam storma nuft bahan, læi dat hirbmädet alla ulle. Dat læi 2 arvo metar aleb go davalazat. Ollo baikin biegga ja čacce valdi masa buok, mi obba læige: daloid, sukkambudaid, navstid, bruggoid, skipaid ja vadnasid, moadde baikest dađe bahabut maidai olbmuid. Stuoremus vahag læ dakkujuvvum Nordlandast, Lofotast ja Vesterlast. Masa buok guovloin dobbe gullujuvvu navsti, bruggoi, bruggobudai ja vadnasi birra, maid storbma læ valddam. Duššefal Lofotast ja Vesterlast vahag gartta 2—300.000 kruvna. Dat gieldda, mi læ ænemusat gillam, læ almaken Herø, dai ollo hægai dit, mak dobbe dušše. Dobbe læ okta fiskoværra, man namma læ Sandsundvær. Dobbe læk moadde smavva, aibas vuollegis sullu, gost 2—300 olbma legje bivdo sukkamen. Čacce gæräi aibas sullui bagjeli, nuft atte olbmuk dobbe ferttijegje toavain gidda doallat, maid si legje çadnam gidda gæđgegalvvoi ja baktai. Okta toavva bæsai, ja 28 olbma ges-sujuvvujegje merri. Dasa vela hævvanegje sämäma baikkai 6 æra, okti buok 34. Duššefal Herø gieldast sadde dam bæive 21 læska, ja 48 manna masse ačesek.

Ollo fiskarak læk buok bierggasidesek massam, ja i læk, maina oððasid fast oastet. Ollo nissonak læk stuora hæðest. Damditi stata læ ferttim vækken boattet, ja ollo baikin min ædnamest eoggjuvvujek ruðak dadi hæðalažaidi. Gonagas læ addam 4000 kruvna. Mutto go 23 arvo læska ja moadde euoðe fiskara læk massam buokrakkan, mi sist læ dam mailmest, dalle duoðai darbašuvvu ollo.

Finmarkko læ bæssam burist dam stormast. Barometar cuiggi ædnamdoargastusa ala, ja ulle læi maidai min guóvloin hirbmud stuores, nuft atte olbmuk legje rakkanam storma vuostaivalddet. Mutto go dat deiki boði, de i læm sat garasæbbo go davalas dalvvestorbma.

Bæive oððasak.

Engelas dronnig læ jabmam. Son læi rie-gadam 1819 ja læi nabbo dalle 81 jage boares, go jami. Dronnigen son saddrui juo 1837 ja læi nabbo dalle bagjelas 63 jage Englands bagjel raððimen. Su rika læi okta dain stuoremusain obba mailmest, buok mailme-osin sust legje vuolebus ædnamak. Ja son læi buorre olmus ja buorre raððijægje. Damditi læ dal buok surikain stuora moras su jabmema diti.

1840 son naittali muttom Duiska-prinsain, gæn namma læi Albert. Soai eliga sagga likkolazat ovlast ja oažoiga 9 mana; guovtes dain læba juo jabmam. Prins Albert jami juo 1861; massa 40 jage læi nabbo dalle dronnig Viktoria læskan. Su boarrasæmus nieidda læ dalaš Duiska-kæisar ædne. Son læ dal 60 jage boares ja jamas buocamen. Viktoria boarrasæmus bardne, gutte dal læ 59 jage boares, læ saddrum gonagassan Englanda bagjel ja kæisaren India bagjel; su namma læ Edvard dat eiccid. Son naittali 1863 Danska-prinessain Aleksandrain. Sodnost læk juo raves naittalam manak. Dat oðða gonagas lokkujuvvu buorren ja doaimalas olmučen ja læ sagga raki-stuvvum su ædnamestes.

Muittaluvvu, atte dam boares dronnig Viktoria maŋemus sanek legje: O vare rafhe boðasi! Vissaset son vela jabmem boddostge mørásin jurðasi dam likkotes Boar-soaðe ala.

Hollanda nuorra dronnig læ æska naittalam muttom Duiska-prinsain.

Spaniast læ hæjos dille. Dat ænam, mi ouddal læi rigges, læ dal caðagæfhe, ja damvælgge læ stuoreb, go atte dat satta dam makset. Dasa veła boatta siskaldas rafhetesvuotta ja duttamættomvuotta ja ridok. Dal olbmuk læk sut-tam katolikalaš jesuitalas papai ja munki ala ja aigguksin ædnamest olgus agjet. Ærrasak dat-tuk æra gonagasa. Ballamest læ, atte farga vuoste-hakko ja soatte dobbe saddrum.

Østerrikast ja Frankrikast læk ollo olbmuk dal eritjorrälämen katolikalaš girkost saddrum varas protestant (lutheralažjan). Dusse-ovta jagest katolikalažak Østerrikast læk lappam 12000 arvo kristalaža. Frankrikast læk 1000 arvo katolikalaš papa æro valddam sin ammatinesek, ja miha ollo særvegodek læk juo protestantalažjan saddrum.

Boar-soatte i læk vela hæittam. Mutto dat binddelämus boargeneral De Wet orro dal gar-raset doarradallum. Jos son fanggan saddrum, dedallan rafhe saddrum. Dastgo duottavuoðast vela Boarakge jeða læk dal vaibbam soaðest. Muittaluvvu, atte boargeneral Botha æmed læ vuolggam sarnotet su boadnjas ja daid æraid rafhe dakkat.

Kinast i læk vela olles rafhe. Rafhe læ dussefal papera alde. Duottavuoðast orro dusse soattevuoñadus lämen.

Dalvvebivddo Finmarkost læ ænas baikin læmas hægjo. Guolle læ galle læmas; mutto ðalkke læ læmas mendo garas. Muttomin linak læk orrom mærast bagjelas vakko, davja buok læk aibas eritjavkkam. Æreb bivddohæðe læ boat-tam boalddamushætte ja suoidnehætte. Alman-ken olbmuk læk birggim muttom lakkai ja buore-but, go doaivvomest læi caðca-aige, vaiko vissa-set ænas vaivaskasak læk ožžom dovddat, atte-dat dalvve læ læmas garra dalvve, josjoge biv-val. Lofotast læ bivddo dam ragjai læmas hægjo.

Nuftgo davalazat dalvve læ gaibedam ollo hægaid sikke oarjen ja Finmarkost. Kvalsunddi læba 2 olbma hævvanam, — Oarjevakka uecemusta 8, Davvesida gieldast læk 4 olbma duod-dari jamas galbom.

Dain mañemus jegin læk moaddes adnam bagjelaš 60,000 kruvna occam varas gollid Finmarkost. Si læk buokak gæçalam Dæno bajemus doaresjogain. Ja gollid si læk gavdnam, vaiko æi mendo ollo. Dal stata arvvala addet ruðaid, vai dr. Reusch, gutte ouddal juo læ birrajottam ja iskadam varid ja ædnama dabe davven, iskadifci visubut Alataegjojoga ja Raisajoga, gavnusgo dobbe golle. Josjoge vallje i læzga, galle væjas, atte lifci dam maðe, atte asse-olbmuk dobbe tiniše veħas lassen dam æra sisabottui.

Aßen dasa, atte Alataegjo-valgga ja oktandaina maidai Finmarkko-valgga illa bisoi stuoradigge duomo oudast, læi aivistassi buollevidne. Damditi, varot jeāad sikke jukkamest ja skenk-kimest vine valljimbæive!

„Sami usteb“ lokkek muitek vissaset dam gafhadis boccusorbimim, mi 3 Guovddagæidnosab-melažast juli manost 1899 dakkujuvvui Vuorjenjargast lakka Reipväge. 60 arvo boccu billestuvvujegje ja goddujuvvujegje alma mange darbas-vuođataga, aivistassi bahavuođa diti. Dal dak værredakkek læk ožzom sin burist ansašuvvum rangastusasek. Jon Somby, gutte ouddal læ lemas rangaštuvvum boccusuoladæme diti, dubmijuvvui 3 jage „tugthus“-barggoi, dasa vela fertte makset 400 kruvna ašsegoastadussan. Nils Gaup, muttom aibas nuorra gandda, gutte i læk ouddal læmas rangaštusa vuolde, oazoi 20 bæive īacce-laike ja 50 kruvna ašsegoastadussan. Su ačce, Mathis Gaup, gutte læi 2 miese njuovvam, oazoi 15 bæive īaccelaibe ja 100 kruvna ašsegoastadussan. Go si dubmijuvvujegje nuft stuora ašsegoastadusaid makset, de dat boatta dast, atte si alma mange darbasvuođataga legje sisagaibedam digge ouddi nuft mendo ollo vittanid, guðek duotta-vuođast æi maidege diettam. 46 vittana legje sisastevdnijuvvum.

Madde-Europast læ lemas garra dalvve. Daggar buollasi olbmuk dobbe æi læk harjanam, æige sist læk biktasak æige uvnak bivvat dam vuostai. Damditi læ lemas dobbe stuora hette. Mangas læk jamas galbom.

Ruossakæisar i læk goassege oagjebas hægas dafhost. Dal læ fastain gavdnum suollemas god-demssærvve su vuostai. Daggar særvve goččujuvvu anarkist-særvven.

Obbanassi Ruossakæisarest i læk havskes dille. Su rika læ galle stuores, mutto maidai dievva duttamættom olbmuin, gæid hette ja dat garra raðdimvuotta læ dakkam varalaš ja dorvutes, josjoge suollemas vuostahagolažžan. Dal kæisar læ dakkam maidai buok Suomalažaid su vašalažžanes su garasvuodas bokte sin vanhemædnam vuostai. Ænebuk ja ænebuk olgussirddek Suoma-ædnamest. Dak nuorak æi dato Ruossa-soaldaten saddrat, dak boarrasæbbuk ballek dast, mi aitta boattet. I sin mielast oro havsker orrot ædnamest, mi i læk frigja.

Gonagaslas mærradusa mielde galggek havdak læt rafhe vuolde gæčos jage caða obba Tromsa stivtast. Æi oazø bacujuvvut. Englandast goddujek guolek juokke jage 200 arvo million kruvna oudast, Frankarikast 70 arvo million kruvna oudast, Norgast 60 arvo million kruvna oudast. Min ædnamest læk masa 200.000 olbmu, gæi stuoremus sisaboatto læ guollebivddo.

Finmarko ædnambargo buoredam-særvve læ dam jage nuftgo dimag statast ožzom 10.000 kruvna.

Muttom girjest lokkujuvvu, atte Amerikast læk dal, ællemen bagjelaš okta million Darok. Obba Norgast læk dūssefal bagjelaš 2 million. Dak ruðak, maid Skandinavak (dat læ: Darok, Ruotalažak ja Danskak) læk vanhemædnami dam mañemus 80 jage caða saddim, garttek 170 million kruvna.

Dollahætte.

Ollo fiskarak læk fidnam Ræipvagest. Galle si burist dovddek dam ja boares Bull. Februar manost cakkani vahagdolla dobbe, ja moadde dimo gæcest læiga Bull dallo ja telegrafstašion gudnan bolddjuvvum. Krambuda, bruggoviesso ja navet bacce aimoidi. Bull læi assurerim buok, nuft atte i šadda stuora vahag sudnji. Mutto telegraf-nisson massi dom bæive buok, mi sust læi dam mailmest. Son datoigagjot vegaš glase ēaða, mutto skainni gieðtaides, ja su juolgek galbmojegje, nuft atte dat læi hui oasetes bæivve sudnji.

Hui buorre lifci, jos olbmuk datuše assur-rit sikke viesoidæsek ja omidæsek. Jakkasā makso i læk stuores, mutto stuora oasetesvuotta læ, go mi ovta dimost massep, maid mi obba min ællemaiggamek ēaða ja lossis bargo bokte læp fidnim.

Oðða telegraflinja.

Nuortta-Sameædnamest oarjas læ dassači mannam dussefal okta telegraflinja. Ja bivddo-aige dat læ lēmas mendo uccan. Dal si læk nubbe linja rakadæmen. Dat bitta, mi vaillo, læ Goakgiedde ja Davvesida gaskast.

Mannam gæse læ telegrafkabel bigjuvvum Porsanggavuona rasta dobbe, gost baskemus læ (15 kilometar). Dal si læk gæsetemen timbarid ja ruovdde-arlo duoddari, ja boatte ēavca barggo daidda gærggat.

Gullum læ maidai, atte telegraf-inspektør Brun boatte gæse aiggo mittedet dam gaska Valjok-Garašjok ja rekinastet, maid oðða telefon linja Sarvesvuonast Garašjokki daidda makset.

Doaivvomest læ dal, atte moadde jage gæ-dest Garašjogast læ telefon.

L a n d s t a d n r . 5 7 5 .

Nuotta: L. M. L. koralgirje nr. 66.

(Jesus, don, gi læk mu ællem).

1. Allet morast sin, gæk oððek

Ibmel rafbin havdi sist!

Go si alme sali bottek

oðða ællem idædest,
de si gittos Hærrai lavlluk,
vuoŋadusa oudast maidnuk.
Ganal erit sikkasa,
jabmem vuoitton njellasa.

2. Jeſ son gal dam almostatta
jeðditussan vaimoidi,
atte, go su mærkka itta
bajanjenain balvaidi,
dalle son, go basun ēuogja,
havdi væga ouddanravkka,
ēuorvvo alla jienaines
lusas boattet olbmuides.

3. O dam ēabba idæguksa,
mi buok sævdnjad gaiddada!
De buok Hærra albmug joavkko
dalle suina gavnada,
assat suina hærvasuodast,
bæste, Jesus, oktavuoðast.
Dobb' i sat læk nubbastus.
Dat læ dab' min jeðditus.

O. Th.

Gæidno vaivašvissui.

Muttom olmai gavnai muttomin London gavpugest boares nisson-olbmu. Gieðastes læi nissonest buollevidne-boattal, ja go nisson i diet-tam gæino vaivašvissui, gost son læi bargo ožžom, de son jærar: Gula, igo dat balges doalvo vaivašvissui? Olmai gæcái su ala ja celki, euig-gidedines boattal ala:

I, mutto dat læ gæidno vaivašvissui!

Golle i læk likko, mutto likko læ golle. Ruttahanesvuotta læ buok bahavuoða ruotas, ja gadašvuotta mirkota min rakisuodra sikke Ibmeli ja lagamužži ja godda buok duotta ilo.

„Sami Usteb“ matta dingguuv-vut juokke poastarappe bokte, go jakkodagast maksujuvvu 80 evre. Dat boatta ovta gärde juokke manost.

Prenteduvvum Tromsapoasta
prentedam-viesost.